

УДК 338.31

Барабаш О.О.*кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник**Одеського національного політехнічного університету***Макарець Д.О.***студентка**Одеського національного політехнічного університету*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОГРАДНО-ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

WAYS OF INCREASE OF PROFITABILITY OF ENTERPRISES OF THE GRAPE-AND-WINE INDUSTRY OF UKRAINE

АНОТАЦІЯ

У статті представлені напрями підвищення прибутковості підприємств виноградно-виноробної галузі України. Досліджено сутність категорії «прибутковість». Виявлено резерви збільшення прибутковості для виноробного підприємства. На основі аналізу теоретичних і практичних аспектів підвищення прибутковості діяльності підприємства, проведеного аналізу ринку виноробної продукції України та комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»» визначені основні напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства. Розраховано річний економічний ефект від впровадження заходів підвищення прибутковості в діяльності підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»», а також представлено прогнозування динаміки прибутку, що свідчать про ефективність запропонованих заходів.

Ключові слова: прибуток, прибутковість, виноробне підприємство, резерви, річний економічний ефект.

АННОТАЦИЯ

В статье представлены направления повышения прибыльности предприятий виноградно-винодельческой отрасли Украины. Исследована сущность категории «прибыльность». Выявлены резервы увеличения прибыльности винодельческого предприятия. На основе анализа теоретических и практических аспектов повышения прибыльности деятельности предприятия, проведенного анализа рынка винодельческой продукции Украины и комплексного анализа финансово-хозяйственной деятельности исследуемого предприятия ООО «ПТК «Шабо»» определены основные направления повышения прибыльности деятельности предприятия. Рассчитан годовой экономический эффект от внедрения мероприятий по повышению прибыльности в деятельности предприятия ООО «ПТК «Шабо»», а также представлено прогнозирование динамики прибыли, что свидетельствует об эффективности предложенных мероприятий.

Ключевые слова: прибыль, прибыльность, винодельческое предприятие, резервы, годовой экономический эффект.

ANNOTATION

The article presents the directions of increase of profitability of enterprises of the grape-and-wine industry of Ukraine. The essence of the category "profitability" is investigated. Reserves of increase of profitability for the winemaking enterprise are revealed. There are of the analysis of theoretical and practical aspects of increasing the profitability of the enterprise on the basis, conducted analysis of the Ukrainian wine market and a comprehensive analysis of financial and economic activity of the investigated enterprise of PTK "Shabo Ltd", the main directions of increasing the profitability of the enterprise are determined. The annual economic effect from the introduction of measures to increase profitability in the activity of the enterprise of "Shabo" PTC is calculated and the forecast of profit dynamics is presented, which testifies to the effectiveness of the proposed measures.

Keywords: profit, profitability, winemaking enterprise, reserves, annual economic effect.

Постановка проблеми. Прибуток є важливою і головною рушійною силою ринкової економіки і посідає одне з центральних місць у загальній системі її вартісних інструментів. Від прибутку залежать фінансовий стан підприємств виноградно-виноробної галузі, рівень задоволення особистих і суспільних потреб працівників. Отримання прибутку та розробка напрямів щодо його підвищення є економічною умовою успішного функціонування підприємств. Прибуток виступає найважливішим чинником стимулювання підприємницької, економічної та виробничої діяльності, фінансовою основою її розширення, задоволення соціальних і матеріальних потреб трудового колективу як окремого підприємства, так і всього населення країни. Прибуток є джерелом фінансування різних за економічним змістом потреб. Власники і персонал мають зробити усе необхідне для забезпечення формування прибутку у розмірі, потрібному для подальшого функціонування і розвитку виноробного підприємства і забезпечення усіх груп інтересів. Особлива роль належить дослідженню прибутковості та напрямів її підвищення, яка безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку, показує ефективність діяльності виноробних підприємств та характеризує інтенсивність їх роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення питань, що стосуються прибутковості та рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства, займаються багато вчених-економістів. Серед них слід назвати таких, як, зокрема, О. Беленкова, К. Кривенко, А. Кучерява, Л. Дзюбенко, О. Зінченко, Л. Юрчишена, О. Стороженко, С. Супрун, А. Карпенко, О. Короткевич, К. Міщенко, А. Яковенко.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні виникла потреба в ґрунтовному вивченні низки проблем, пов'язаних з прибутковістю підприємств виноградно-виноробної галузі України у зв'язку з тим, що виноградарство і виноробство – традиційна, найбільш ефективна та високоприбуткова галузь сільськогосподарського вироб-

ництва, яка істотно впливає на розвиток і укріплює економічний стан держави, відіграє важливу роль у наповненні коштами державного та місцевих бюджетів.

Мета статті полягає у дослідженні прибутковості підприємств виноградно-виноробної галузі України, виявленні напрямів щодо її підвищення на основі критичного огляду літературних джерел.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні та її регіонах виноградарство і виноробство є однією з найважливіших галузей виробничо-господарської діяльності країни. Тому це істотно впливає на розвиток і укріплює економічний стан держави, оскільки вважається високоприбутковою галуззю в сільсько-господарському виробництві. Україна має значний потенціал експортної діяльності у секторі виробництва та переробки винограду. Проте проблема збільшення обсягів, підвищення стабільності і прибутковості виробництва виноградарсько-виноробної продукції є однією з ключових у національній аграрній політиці [3, с. 106].

Прибутковість виноробного підприємства є одним із найважливіших показників господарської діяльності і виступає його фінансовим результатом. Сучасна економічна теорія має різноманітні точки зору щодо економічної сутності прибутку. Прибуток у класичному розумінні – це різниця між виручкою підприємства від реалізації продукції (товарів, послуг, робіт) та витратами на її виробництво, тобто собівартістю [1, с. 39].

Якщо виноробне підприємство отримує чистий фінансовий результат (прибуток), у нього з'являються додаткові ресурси для інвестицій у власну діяльність, оновлення основних засобів, розширення виробництва, виплат дивідендів. Держава у такому випадку отримує додаткові надходження у бюджет у вигляді податків та зростання кількості зайнятого населення. Тобто можна стверджувати, що прибутковість підприємства важлива не лише для самого підприємства, але й для економічного стану держави.

На основі аналізу теоретичних і практичних аспектів підвищення прибутковості діяльності підприємства, проведеного аналізу ринку виноградної продукції України та комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»» нами визначені основні напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства. Також зазначимо, що для кожного окремо взятого підприємства фактори, які можуть бути використані з метою підвищення прибутковості діяльності підприємства, будуть різними і залежатимуть від конкретних умов та особливостей його діяльності.

Таким чином, резервами збільшення (факторами підвищення) прибутковості для виноробного підприємства можуть бути:

1) фактори, що пов'язані з реалізацією винної продукції:

– підвищення ефективності збутової політики підприємства;

– розробка ефективної цінової політики, диференційованої по відношенню до окремих категорій споживачів винної продукції;

– суворе і законодавче дотримання укладених договорів на поставку винної продукції;

– розробка ефективної рекламної кампанії, підвищення ефективності окремих рекламних заходів, представлення винної продукції на спеціалізованих виставках;

– підвищення ціни реалізації за умови підвищення якості винної продукції;

2) фактори, що пов'язані з використанням устаткування виробництва, сировини і матеріалів, а також основних засобів:

– зростання обсягу виробництва винної продукції за рахунок більш повного використання потужностей підприємства;

– скорочення витрат на виробництво за рахунок підвищення рівня продуктивності праці, раціонального використання обладнання, сировини, матеріалів, палива, електроенергії;

– застосування найсучасніших механізованих і автоматизованих засобів, технологій виробництва винної продукції;

3) фактори, пов'язані з ефективним використанням кадрових ресурсів:

– проведення ефективної політики у сфері підготовки і перепідготовки персоналу;

– здійснення заходів, спрямованих на поліпшення робочого клімату в колективі.

Таким чином, кількість факторів, які можуть позитивно вплинути на прибутковість діяльності виноробного підприємства, є досить значною. В процесі фінансово-виробничої діяльності підприємства повинні використовувати як внутрішній потенціал підвищення ефективності роботи (організаційні, управлінські, матеріально-технічні, фінансові, кадрові фактори), так і можливості зовнішніх факторів (зовнішньо-економічні, ринкові фактори). Продумана стратегія поєднання факторів і ефективне управління ними дадуть змогу максимізувати рівень прибутковості діяльності виноробного підприємства.

В результаті проведеного дослідження нами розроблені заходи щодо підвищення прибутковості компанії ТОВ «ПТК «Шабо»», яке сьогодні добре відоме в Україні як один з найбільших виноробних холдингів з повним циклом виробництва (виноградарство – виноробство – реалізація продукції). ТОВ «Промислово-торгівельна компанія «Шабо»» – виноробне підприємство з високою культурою первинного виноробства. Нині цех з прийому та переробки винограду за своєю оснащеністю є одним з кращих в Європі.

Нами пропонується впровадити таких заходів з підвищення прибутку в діяльність підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»» в умовах зниження купівельної спроможності споживачів:

1) розробити новий дизайн упаковки виноробної продукції, що дасть змогу зменшити собівартість і знизити ціни на продукцію;

2) представити виноробну продукцію за зниженими цінами (за рахунок більш економічної упаковки продукції) на спеціалізованій виставці "Wine Fest";

3) надати знижки постійним оптовим покупцям (метод стимулювання збуту на ринку виноробної продукції);

4) оновити та просунути сайт підприємства (розміщення на сайті повідомлення рекламного характеру українською та англійською мовами про умови надання знижки, вбудування онлайн-калькулятора);

5) вдосконалення роботи з постачальниками допоміжних матеріалів;

6) переробка відходів виноробства як джерело отримання додаткового прибутку на розвиток основного виробництва.

В результаті розрахунків нами представлено прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів щодо підвищення прибутковості на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо»» (табл. 1).

Отже, прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів підвищення прибутку в діяльність підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»» в умовах зниження купівельної спроможності споживачів в 2017 році складе 11 801,327 тис. грн.

Наступним етапом дослідження є прогнозування динаміки прибутку від реалізації виноробної продукції на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо»» в результаті вжиття заходів підвищення прибутковості.

Прогнозні дослідження повинні стати ще більш глибокими і всебічними, охоплювати як перспективні, стратегічні аспекти розвитку господарських систем, так і тактичні, кон'юнктурні сторони підприємницької діяльності, пов'язані з вивченням динаміки цін, прибутку, виручки

від реалізації. У ході економічного прогнозування широко використовуються різні статистичні моделі, зокрема рівняння трендів, які є найважливішими інструментами передбачення майбутнього. Моделювання передбачає проведення попереднього статистичного аналізу рядів економічної динаміки, виділення їх істотних характеристик і ознак.

Прогнозування економічних процесів з використанням трендової моделі включає етапи її розробки, оцінку коефіцієнтів, перевірку адекватності досліджуваному об'єкту, здійснення точкового та інтервального прогнозування, зіставлення результатів прогнозних розрахунків на основі моделі з фактичними даними стану об'єкта, коригування й уточнення моделі.

У ході економічного прогнозування широко використовуються різні статистичні моделі, зокрема рівняння трендів, які є найважливішими інструментами передбачення майбутнього. Моделювання передбачає проведення попереднього статистичного аналізу рядів економічної динаміки, виділення їх істотних характеристик і ознак. Прогнозування економічних процесів з використанням трендової моделі включає етапи її розробки, оцінку коефіцієнтів, перевірку адекватності досліджуваному об'єкту, здійснення точкового та інтервального прогнозування, зіставлення результатів прогнозних розрахунків на основі моделі з фактичними даними стану об'єкта, коригування й уточнення моделі.

За допомогою трендових моделей спрогнозуємо динаміку прибутку від операційної діяльності на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо»» на 2017 рік (рис. 1). Значення величини достовірності апроксимації дорівнює 0,9464, що свідчить про достовірність зробленого прогнозу.

Розрахований річний економічний ефект від вжиття заходів підвищення прибутковості в діяльність підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»» та

Таблиця 1

Прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів підвищення прибутковості в діяльність підприємства ТОВ «ПТК «Шабо»» в умовах зниження купівельної спроможності споживачів

Заходи	Прогнозний річний економічний ефект від вжиття заходів підвищення прибутку, тис. грн.
1) Розробка нового дизайну упаковки винної продукції, що дасть змогу зменшити собівартість і знизити ціни на продукцію.	1 440,00
2) Представлення винної продукції за зниженими цінами (за рахунок більш економічної упаковки продукції) на спеціалізованій виставці "Wine Fest".	1 207,98
3) Надання знижки постійним оптовим покупцям (метод стимулювання збуту на ринку виноробної продукції).	241,547
4) Оновлення та просування сайту (розміщення на сайті повідомлення рекламного характеру українською та англійською мовами про умови надання знижки, вбудування онлайн-калькулятора).	135,25
5) Вдосконалення роботи з постачальниками допоміжних виноматеріалів.	1 061,293
6) Переробка відходів виноробства як джерело отримання додаткового прибутку на розвиток основного виробництва.	7 715, 257
Разом	11 801,327

Джерело: розраховано автором самостійно на підставі [2; 5]

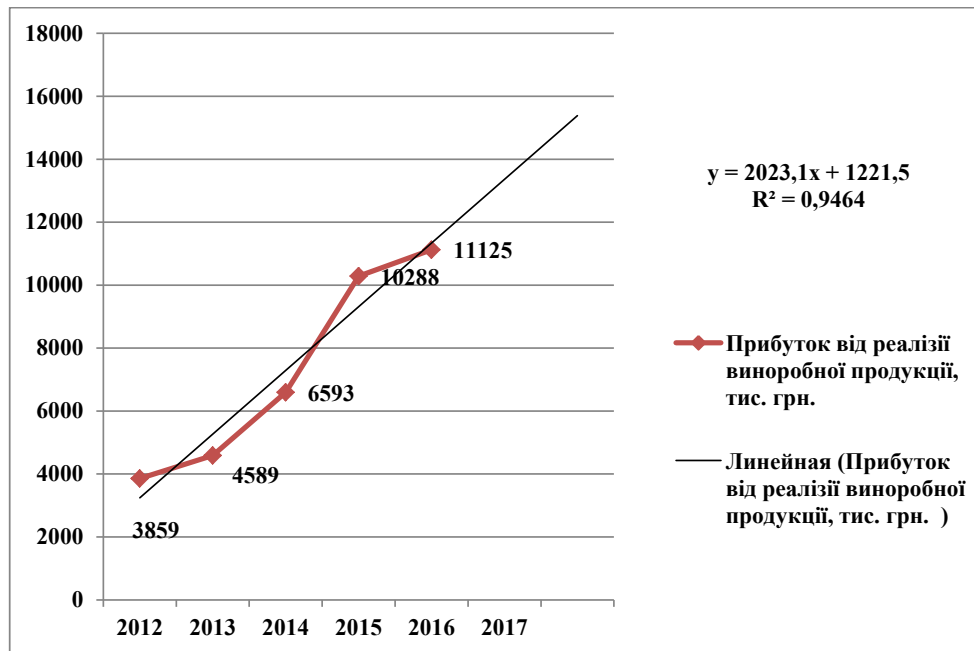

Рис. 1. Прогнозування динаміки прибутку від реалізації виноробної продукції на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо» в результаті вжиття заходів підвищення прибутковості

Джерело: складено автором на підставі [2; 4; 5]

прогнозування динаміки прибутку свідчать про ефективність запропонованих заходів.

Висновки. В умовах політичної і фінансової кризи виноробним підприємствам необхідно шукати резерви для підвищення прибутковості (зменшення збитковості) діяльності. Для підвищення прибутковості підприємств виноградно-виноробної галузі необхідно підвищувати ефективність збутової політики підприємства; розробляти ефективну цінову політику; впроваджувати в маркетингову діяльність ефективну рекламну кампанію, підвищувати ефективність окремих рекламних заходів; покращувати якість винної продукції; ефективно використовувати потужність підприємства, сировину, матеріали та основні засоби; застосовувати найсучасніші технології виробництва винної продукції; ефективно використовувати кадрові ресурси.

Подальші дослідження потребують розробки перспективних напрямів підвищення прибут-

ковості виноробних підприємств за рахунок ефективності експортної діяльності на міжнародному ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Кучерява А. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення / А. Кучерява // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2015. – Вип. 40. – С. 38–44.
2. Маркетингове дослідження ринку виноробної продукції // База маркетингової інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.marketresearch.com.ua/view_subsects.php?num=169.
3. Міщенко К. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення / К. Міщенко // Інтернаука. – 2017. – № 2 (2). – С. 105–107.
4. ТОВ «ПТК «Шабо»»: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://shabo.ua>.
5. Фінансова звітність ТОВ «ПТК «Шабо» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smida.gov.ua>.